Länsstyrelsen
Dalarnas län

Ändring av villkor i beslut om licensjakt efter varg 2026

Information om dokumentet

Detta är en digitalt tillgänglighetsanpassad webbversion av tilläggsbeslut som är daterat den 20 november 2025. Det godkända originaldokumentet finns arkiverat i vårt digitala ärendesystem och har diarienummer 9679-2025.

Avsändare är Länsstyrelsen Dalarnas län.

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län ändrar beslut om licensjakt efter varg 2026 (Dnr 218-9679-2025) genom att villkoren att digitalt kunna uppvisa jaktens förlopp upphävs.

Motivering till beslutet

Enligt 38 § förvaltningslagen ska en myndighet ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är uppenbart felaktigt i något väsentligt hänseende på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning, och beslutet kan ändras snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part.

Länsstyrelsen har efter en förnyad bedömning av villkoret att jägare som fäller varg vid besiktningen digitalt ska kunna uppvisa hur de rört sig under jakten, funnit att konsekvenserna av villkoret bör utredas ytterligare innan det kan tillämpas inför kommande års jakter. Främst frågor om dataskydd och proportionalitet bör utredas vidare. Mot den bakgrunden är villkoret uppenbart felaktigt och ska ändras. Länsstyrelsen bedömer att ändringen inte blir till nackdel för någon enskild part.

Beslutet ändras därför på så sätt att det som anges under rubriken ”Krav på dokumentation av jakten” på sid 3 i beslutet utgår samt att texten ” Om Länsstyrelsen begär ska den digitala dokumentationen

av jaktens förlopp uppvisas vid besiktningen.” under rubriken ” Besiktning av fälld varg” på sid 5 i beslutet utgår.

Ni kan överklaga beslutet

Se information nedan hur ni kan överklaga beslutet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Anna Carlsson med enhetschef Anna Wikström som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Lars Andersson Rättschef medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Dalarnas län antingen via e-post; dalarna@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Dalarnas län, 791 84 Falun.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 25 december 2025. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, dalarna@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 00 00. Ange diarienummer 9679–2025.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post dalarna@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Dalarnas län, 791 84 Falun, eller ring vår växel 010-225 00 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/dalarna.

Länsstyrelsen
Dalarnas län

Beslut om licensjakt efter varg i Västmanlands län och Dalarnas län 2026

Information om dokumentet

Detta är en digitalt tillgänglighetsanpassad webbversion av beslut som är daterat den 7 november 2025. Det godkända originaldokumentet finns arkiverat i vårt digitala ärendesystem och har diarienummer 9679-2025.

Avsändare är Länsstyrelsen Dalarnas län.

Beslut

Länsstyrelsen i Västmanlands län och Dalarnas län beslutar om licensjakt efter sex (6) vargar i reviret Vargmossen.

Licensjakt som ska bedrivas i Västmanlands län har beslutats av Länsstyrelsen i Västmanlands län (dnr 218-6026-2025), licensjakt som ska bedrivas i Dalarnas län har beslutats av Länsstyrelsen i Dalarnas län (dnr 218-9679-2025).

Jakten administreras av länsstyrelserna gemensamt.

Jakttid

Jakt får bedrivas från och med den 2 januari 2026 till och med den 15 februari 2026 eller till dess Länsstyrelsen avlyser jakten.

Tilldelning och jaktområde

Tilldelning: Högst 6 vargar får fällas. Vargar får fällas oavsett kön och ålder.

Jaktområde: Områden som omfattar reviret Vargmossen.

Jakt får endast ske inom angivna områden, se kartor i bilaga 1 och i enlighet med villkoren i detta beslut. Jaktområden kan komma att revideras innan jaktstart om det framkommer ny information om vargar i reviren.

Avlysning av jakten

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet tilldelade djur fällts eller påskjutits inom det område som omfattas av detta beslut, eller när jakttiden löpt ut.

Licensjakt efter varg inte får bedrivas i områden med genetiskt viktig varg. Om en genetiskt viktig varg uppehåller sig i jaktområdet kommer Länsstyrelsen omedelbart att avlysa jakten i områden där förekomst av genetiskt viktig varg upptäckts efter att beslutet om jakt har fattats. Detta i enlighet med första punkten i 3 kap. 2 § NFS 2022:4.

Länsstyrelsen förbehåller sig rätten att ändra eller återkalla beslutet om det behövs med hänsyn till nya omständigheter eller av någon annan särskild anledning.

Licensjakt på varg får endast bedrivas i områden som inte har avlysts av länsstyrelsen. Den som jagar ska hålla sig informerad om eventuella avlysningar.

Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen och via SMS-tjänst.

Verkställighet

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas.

Villkor för genomförandet av jakten

För att säkerställa att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden beslutar Länsstyrelsen att angivna villkor ska gälla för genomförandet av jakt enligt detta beslut. Villkoren i beslutet är ställda utifrån Naturvårdsverkets föreskrifter för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter varg (NFS 2022:4) samt Naturvårdsverkets beslut (NV-02453-24) om överlåtande av möjligheten att besluta om licensjakt efter varg till länsstyrelserna i mellersta och södra rovdjursförvaltningsområdet.

Straffbestämmelser

Jakt som bedrivs i strid med givna villkor sker utan stöd i beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelser för jaktbrott och grovt jaktbrott finns i 43 och 44 §§ jaktlagen.

Söka efter spår

Jakt får inte ske från motordrivna fortskaffningsmedel, enligt 31 § jaktlagen. Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen att sökning efter vargspår får ske med hjälp av motordrivet fordon, men endast på allmän eller enskild väg. Den som söker efter spår från motordrivet fordon får inte skjuta, förfölja eller genskjuta varg från fordonet.

Länsstyrelsen beslutar vidare med stöd av 9 § jaktförordningen att sök efter spår får utföras dygnet runt. Sökningen av spår får ske från och med datum för beslutad jaktstart till och med jaktens slut i syfte att fastställa djurens ungefärliga vistelseplats.

Krav på dokumentation av jakten

- Jakten ska dokumenteras digitalt så att jaktens hela förlopp ska kunna uppvisas i efterhand. Alla som deltar i jakten ska därmed i efterhand digitalt kunna uppvisa sin position vid alla tidpunkter av jakten. Detta gäller både jägare så väl som jakthundar. Hundens rörelser från jaktens start till fälld varg ska också kunna uppvisas vid besiktning. Kraven gäller även vid eftersök.
- Vid besiktning ska jaktens förlopp kunna uppvisas digitalt för länsstyrelsens jakttillsyningspersonal.
- Vargens fallplats ska kunna uppvisas för jakttillsyningspersonal.
- Vid hundjakt ska platsen för jaktens start (platsen där hunden sätts på vargens spår) kunna uppvisas både fysiskt på plats och digitalt via data från hundens halsband.
- Ovanstående krav gäller även vid ensam jakt.

Om något av dessa SKA-krav inte uppfyllts utreder inte Länsstyrelsen orsaken utan ärendet lämnas över till Polisen.

Krav på registrering av jägare

Den som är jägare under licensjakten ska registrera sig i Naturvårdsverkets jägarregister innan jakt påbörjas, enligt §49 jaktförordningen.

Anmälan kan göras på följande sätt:

- Inloggning med Bank-ID till Jägarregistret på https://jagarregistret.naturvardsverket.se/

- Ring Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 17 00 (ange personnummer).
- Ring talsvar: 0771-18 34 11 och följ instruktionen.

Du får ingen bekräftelse på din registrering, oavsett vilken metod du använder för att registrera dig. Däremot kan du kontrollera din registrering genom att logga in i Jägarregistret.

Jägarens ansvar

Den som jagar ska informera sig minst en gång i timmen om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område jakten bedrivs. Länsstyrelsen erinrar om denna skyldighet, som även likt övriga delar av aktuellt beslut kan medföra straffansvar förutsatt att det rör sig om brott mot en för jakten väsentlig bestämmelse i licensen. Straffbestämmelser för jaktbrott och grovt jaktbrott finns i 43 och 44 §§ jaktlagen.

Den som jagar och skjuter mot en varg ansvarar för att rapportera fälld eller påskjuten varg till Länsstyrelsen i enlighet med 5 b § jaktförordningen.

Den som jagar ska före jaktstart informera sig om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande.

Den som jagar ansvarar för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten efterlevs.

Den som jagar ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen.

Hantering av fälld varg

Anmälan av fälld varg

Den som fällt eller påskjutit varg ska anmäla detta till Länsstyrelsen utan dröjsmål och senast samma dag i enlighet med bestämmelsen i 5 b § jaktförordningen. I samband med anmälan om fälld varg informerar Länsstyrelsen om hur djuret ska hanteras, samt bestämmer tidpunkt och plats för besiktning.

För anmälan om fälld varg, ring: 010-2249302**, knappval 2.**

- Vid anmälan ska skytten ange följande uppgifter:
- Skyttens och jaktledarens namn och telefonnummer,
- När djuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag)
- Var djuret fällts eller påskjutits (plats på karta, alternativt koordinater)

Varg som faller på mark där vargjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen. Naturvårdsverket ska enligt 38 § jaktförordningen bestämma hur omhändertagna djur ska hanteras.

Varg fälld vid licensjakt tillfaller jakträttshavaren enligt 10 § jaktlagen. Detta eftersom beslut om licensjakt upphäver fredningsbestämmelser hos vilt av arter som räknas upp i 33 § jaktförordningen. Provtagning ska göras av varje fälld varg enligt instruktionerna nedan. Detta villkor har grund i 24 d § andra stycket jaktförordningen som meddelar att den beslutande myndigheten får bestämma hur man ska förfara med ett dödat djur.

Om jakträttshavaren önskar kan denne ansöka om återtag av andra delar av djuret, t.ex. skallen. För att detta ska vara möjligt måste detta meddelas länsstyrelsens besiktningspersonal omgående som noterar detta i besiktningsprotokollet. Återtaget kan komma att omfattas av en avgift.

För telefonsvar om återstående tilldelning, ring: 010-2249302**, knappval 1.**

För SMS om återstående tilldelning registrera dig på följande länk: https://www.idrelay.com/customersv6/lst/vastmanland/forms/sms-list.htm

Besiktning av fälld varg

- Länsstyrelsens besiktningspersoner ska besiktiga samtliga fällda djur.
- Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningsperson.
- Om Länsstyrelsen så begär ska platsen för jaktens start, skottplats och fallplats omgående uppvisas.
- Om Länsstyrelsen begär ska den digitala dokumentationen av jaktens förlopp uppvisas vid besiktningen.

- Besiktningspersonen fyller tillsammans med skytten i de blanketter för fälld varg som Länsstyrelsen tillhandahåller.

Hantering av kropp från fälld varg

Länsstyrelsens besiktningsperson ansvarar för att flådd kropp inklusive huvud och hudprov tas om hand och fraktas till SVA. Kroppen ska vara komplett, dvs. med alla tår (exklusive klor), svanskotor, kraniet samt testiklar och penisben.

Hantering av skinn från fälld varg

Skinn från fälld varg tillfaller jakträttshavaren under förutsättning att:

- Länsstyrelsens besiktningsperson har tagit ett hudprov (ca 1x3 cm) från fälld varg. Om djuret är eller kan tänkas vara angripet av skabb ska ytterligare hudprov tas från angripen del eller delar.
- Flådd kropp inklusive huvud överlämnas till besiktningspersonen.
- Jakten i övrigt har skett i enlighet med jaktlagstiftningen och villkoren i Länsstyrelsens beslut om licensjakt.

Besiktningspersonen ska märka vargskinnet med mikrochip vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Uppgiften om chipnummer ska anges på blankett som besiktningspersonen tillhandahåller.

Information om återstående tilldelning

Den som jagar är skyldig att minst en gång i timmen avlyssna Länsstyrelsens telefonsvar om återstående tilldelning. SMS-tjänsten är en service från Länsstyrelsen som inte påverkar denna skyldighet.

Påskjuten varg

1. Den som fällt eller påskjutit varg ska anmäla detta till Länsstyrelsen utan dröjsmål och senast samma dag i enlighet med bestämmelserna i 5 b § jaktförordningen via länsstyrelsens rapporteringstelefon: 010-2249302, knappval 2.
2. När en varg påskjutits, och den inte blir kvar på platsen, får endast sådan jakt som syftar till att fälla den påskjutna vargen bedrivas inom det område som jaktledaren ansvarar för. Licensjakten i övrigt får återupptas först efter medgivande från Länsstyrelsen.

3. Den som påskjutit varg ska ansvara för att platsundersökning genomförs för att säkerställa om vargen är skadad eller ej, samt för att spår på skottplats och fallplats ej förstörs.
4. Den som påskjutit varg ska ansvara för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att vargen är oskadad. Eftersök ska genomföras tills dess:
    a. Djuret påträffas dött
    b. djuret påträffats skadat och avlivats,
    c. kulans anslags- eller nedslagsplats är så belägen att den utesluter att vargen skadats, eller d) djuret inte kan påträffas.
5. På begäran ska skottplatsen uppvisas för Länsstyrelsens besiktningsperson.
6. Jägaren ska till Länsstyrelsens besiktningsperson redovisa hur platsundersökning och eftersök genomförts samt dokumentera dessa åtgärder på blankett som besiktningsmannen tillhandahåller.
7. Om skadeskjuten varg inte anträffats ska tillgängligt material såsom blod, hår eller spillning från den skadade vargen samlas för DNA-analys, enligt besiktningsperson instruktioner.

Avräkning av påskjuten varg

Påskjuten varg ska avräknas från licenstilldelningen såvida inte kulans anslags- eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så belägen att den utesluter att vargen skadats, eller om det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att vargen inte skadats.

Om varg fälls med stöd av andra beslut eller dödas på annat sätt under den tid då licensjakt efter varg är tillåten, ska dessa djur inte avräknas från licenstilldelningen.

Övriga bestämmelser för jaktens genomförande

Rätt att bedriva jakt

Den som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut får bedriva jakt efter varg i området. Detta förutsätter att jakträtten omfattar jakt efter varg.

Jakt i naturreservat

Den som jagar ska hålla sig informerad om vilka föreskrifter som gäller för jakt i eventuella naturreservat som berörs av området där man jagar.

Jakttid

Varg får enligt 9 § jaktförordningen jagas fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Hundanvändning

Högst tre hundar som ställer eller förföljer en och samma varg får användas samtidigt. Hundar får inte bytas under jakt på ett och samma djur under en och samma dag. Detta enligt 4 kap. 6 § Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4). Om flera hundar används på en varg ska alla hundar släppas vid ett och samma tillfälle

Länsstyrelserna påminner om att jakten ska bedrivas med god jaktetik vilket även ska prägla hundanvändningen.

Krav på eftersökshund

Vid jakt efter varg ska hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar efter påskjutningen. Detta framgår av 17 § andra stycket jaktförordningen.

Tillåtna jaktmedel

Jakt efter varg får endast bedrivas med kulvapen och ammunition som uppfyller kraven för klass 1. Detta framgår av Naturvårdsverkets föreskrifter om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt (NFS 2023:8).

Försäljning av vargskinn

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning eller förevisning av varg, vargskinn eller andra delar av varg, är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För vargar skjutna i enlighet med detta beslut, kan Jordbruksverket efter ansökan meddela undantag från detta förbud. Ansökan om CITES-intyg görs via en e-tjänst på

Jordbruksverkets hemsida. Mer information finns på hemsidan www.jordbruksverket.se

Rekommendationer

Besiktning av skottplats

Skytten ska underlätta för besiktningspersonalen efter det att en varg fällts, exempelvis genom att undvika att jaktdeltagarna trampar sönder spår vid skottplats och fallplats.

Övrig varg i jaktområdet

Om det framkommer att jaktområdet innehåller fler eller färre vargar än det antal som får fällas enligt detta beslut uppmanas den som jagar att snarast kontakta Länsstyrelsen.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Samverkan mellan länen i det mellersta och södra förvaltningsområdet

Den svenska vargstammen bör förvaltas i sin helhet, samt med hänsyn till förutsättningarna i de olika länen och var de största koncentrationerna av vargrevir finns. I enlighet med propositionen ”En hållbar rovdjurspolitik” (prop. 2012/13:191) har länen inom mellersta och södra rovdjursförvaltningsområdena samverkat i frågor gällande förvaltning av rovdjur. Beslut om licensjakt för respektive län har grundats på Naturvårdsverkets beslut den 18 september 2025 om miniminivåer för varg (NV-25-011918), respektive läns målsättningar samt gällande författningar.

Länsstyrelserna i det mellersta förvaltningsområdet har sedan länge ett omfattande samarbete i frågor som rör förvaltning av framför allt rovdjur. I samråden inför beslut om licensjakt efter varg 2026 har även södra rovdjursförvaltningsområdet deltagit. Samråden har bland annat omfattat förutsättningarna för och målsättningarna med licensjakt, riktlinjerna för rovdjursförvaltningen inom länen, samt utformning av beslut och det praktiska genomförandet av jakten. Eftersom jaktuttaget 2026 begränsats till 48 vargar har länsstyrelserna även samverkat om hur uttaget ska fördelas med hänsyn till de regionala förutsättningarna, det vill säga i relation till rovdjursförvaltningsområdenas beslutade miniminivåer och förtätningen av vargrevir. Licensjakten år 2026 riktas därför mot

revir i de områden av länen Västmanland, Västra Götaland, Örebro, Dalarna och Södermanland där tätheten av vargrevir är som högst.

Samverkan med norska myndigheter

Enligt både Naturvårdsverkets vägledning till Länsstyrelsen och uppdrag från norska Stortinget till Miljødirektoratet, ska samråd om licensjakt efter varg ske mellan beslutande myndigheter i båda länderna vad gäller jakt i gränsrevir. Detta berör främst de län som gränsar mot Norge, men skulle även kunna påverka det totala jaktuttaget i Sverige och Norge. Inga gränsrevir omfattas av licensjakten efter varg år 2026.

Aktuella bestämmelser om förutsättning för jakt

Svensk lagstiftning

I 23 c § jaktförordningen anges att förutsättningen för att licensjakt efter björn, varg, järv och lo ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Av 23 d § jaktförordningen följer att om det finns förutsättningar enligt 23 c § och något annat inte följer av 24 a §, får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter varg. Ett beslut om jakt enligt första stycket får utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar.

Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen får Naturvårdsverket överlämna rätten att besluta om licensjakt efter varg till Länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde enligt 2 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn, under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt 5 § förordningen (2009:1263).

Det innebär att berörda länsstyrelser får besluta om licensjakt efter varg i enlighet med 23 d § jaktförordningen om förutsättningarna i 23 c § jaktförordningen är uppfyllda.

Enligt § 49 andra stycket jaktförordningen ska den som avser att bedriva sådan licensjakt efter varg, järv eller lo som avses i 23 c § ska anmäla det till jaktkortsregistret. Naturvårdsverket får i enskilda fall besluta om undantag från anmälningsskyldigheten.

Enligt beslut daterat 2024-06-10 (NV-02453-24) delegerade Naturvårdsverket rätten att fatta beslut om licensjakt efter varg till samtliga länsstyrelser i det mellersta förvaltningsområdet och södra rovdjursförvaltningsområdet, förutom Länsstyrelsen i Gotlands län. Beslutet gäller från och med 2024-06-10 till och med 2026-02-15.

Vid beslut om licensjakt efter varg gäller Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4).

EU-bestämmelser

Bestämmelserna i jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

Varg är sedan den 14 juli 2025 listad i bilaga 5 till direktivet och omfattas inte längre av det strikta skyddet enligt artikel 12. I bilaga 5 listas djur- och växtarter av gemenskapsintresse för vilka insamling i naturen och exploatering kan bli föremål för förvaltningsåtgärder. Medlemsstaterna är fortsatt skyldiga att tillse att de åtgärder som vidtas i enlighet med direktivet ska syfta till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos livsmiljöer samt arter av vilda djur och växter av gemenskapsintresse (artikel 2). Medlemsstaterna har till uppgift att införliva direktivets bestämmelser i nationell lagstiftning. Regleringen för beslut om licensjakt för varg är i dagsläget oförändrad i nationell lagstiftning.

Möjligheten att besluta om licensjakt på varg följer av 23 c § jaktförordningen. Bestämmelsen bygger på ett av undantagen till det strikta skyddet som följer av artikel 16 i art- och habitatdirektivet (artikel 16.1 e). Naturvårdsverkets bedömning är att så länge reglerna i svensk lagstiftning för beslut om licensjakt på varg är oförändrade, så ska besluten fattas i enlighet med gällande nationella bestämmelser och med stöd av såväl nationell som EU-rättslig praxis. Länsstyrelsen delar denna bedömning.

Referensvärdet för populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för varg i Sverige rapporterades till EU enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet den 19 augusti 2025 till 170 individer, i enlighet med

regeringens uppdrag till Naturvårdsverket avseende 2025 års rapportering (LI2025/01301).

Riktlinjer för förvaltningen av stora rovdjur

Large Carnivore Initiative for Europé (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå (Linnell et al. 2008). Riktlinjerna kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bland annat följande om möjligheterna till jakt: ”från bevarandesynpunkt finns ingen principiell orsak till att populationerna av stora rovdjur ej kan tolerera vissa nivåer av jaktliga förvaltningsåtgärder eller att förvaltas under samma förutsättningar som jaktbart klövvilt eller jaktbara fågelarter. Detta förutsatt att jakten är väl hanterad, vilket i detta fall innebär effektiv inventering av populationsstorlek, fastställande av lämplig tilldelning och jaktperioder, samt noggrann åtlydnad av dessa regler. En väl organiserad jakt kan potentiellt sett vara uthållig. Artikel 16 ger i sammandrag en möjlighet att tillåta jakt, och kvarhållande av traditionella jaktmetoder”.

Rättspraxis

EU-domstolen har uttalat att eftersom artikel 16.1 i livsmiljödirektivet innehåller undantagsbestämmelser som ska tolkas restriktivt och den myndighet som fattar beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag, ska medlemsstaterna säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikeln (mål C-342/05). EU-domstolen har även slagit fast att den s.k. proportionalitetsprincipen gäller inom artskyddsområdet. Detta innebär att det undantag som en medlemsstat har för avsikt att göra ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget (mål C-76/08).

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har prövat Länsstyrelsen i Värmlands beslut om licensjakt efter varg 2016 (målnummer 2406-2408-16 och 2628-2630-16). Där drar HFD slutsatsen att Länsstyrelsens beslut uppfyllde samtliga förutsättningar enligt 23 c § jaktförordningen, dvs. det fanns inte någon annan lämplig lösning, jakten skulle inte ha försvårat upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, jakten var lämplig med hänsyn till stammens

storlek och sammansättning och skulle ha skett selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden. HFD:s dom innebär därmed stöd för Länsstyrelsens syften med jakten, det vill säga att minska koncentrationen av varg i de delar av landet där den är som tätast för att begränsa de socioekonomiska konsekvenserna: förbättra möjligheterna för tamdjurshållning och älgförvaltning, minska risken för angrepp på hundar vid löshundsjakt, minska människor oro, samt öka acceptansen för varg och viltförvaltningen och därigenom minska risken för illegal jakt.

I komplement till tidigare domar ska länsstyrelserna även ta i beaktande EU-domstolens förhandsavgörande i mål C-674/17, den så kallade i Tapioladomen. Tapioladomen tydliggör att möjligheten att besluta om undantag enl. Art. 16.1 e är begränsade. I förhandsavgörandet understryks att försiktighetsprincipen ska gälla för uttag i populationen. Uttaget ur populationen måste vara så begränsat att det inte medför en betydande negativ inverkan på beståndets struktur, även om det inte i sig försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Det krävs enligt domstolen att medlemsstaten visar att licensjakten ur ett helhetsperspektiv leder till att licensjakt får en positiv effekt på vargens bevarandestatus. I enlighet med Tapioladomen påpekar Naturvårdsverket i sin vägledning inför länsstyrelsernas eventuella licensjaktsbeslut särskilt att syftet med eventuell licensjakt efter varg tydligt beskrivs samt att det finns en rigorös vetenskaplig grund för att syftet kommer att uppnås med beslutad jakt. Länsstyrelsen har tagit förhandsavgörandet i beaktande vid en sammanvägd bedömning av förutsättningarna för en licensjakt efter varg. Denna bedömning har innefattat samverkan med länen i mellersta och södra förvaltningsområdet och hänsyn till både nationella och regionala förutsättningar och mål.

I en dom från Förvaltningsrätten i Luleå 2020-02-17 fastslås med direkt hänvisning till EU-förhandsavgörandet i mål C-674/17 att artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet kan tillämpas för licensjakt efter en strikt skyddad rovdjursart, i detta fall lodjur, i syfte att förbättra möjligheten för samexistens och på detta sätt bevara lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus.

De senaste årens beslut om licensjakt efter varg som fattats av länsstyrelserna har prövats av svenska domstolar. Flera domar har avgjorts och konstaterat att de beslut om licensjakt som fattades av länsstyrelserna uppfyllde förutsättningarna enligt 23c §

jaktförordningen och de krav som framgår av art- och habitatdirektivet.

Syftet med jakten

Den övergripande målsättningen för vargförvaltningen är att vargstammen ska ha gynnsam bevarandestatus samtidigt som det inte ska bli påtagligt svårare att hålla tamdjur och hänsyn ska tas till de människor som lever och verkar i rovdjurstäta områden (prop. 2012/13:191). I praktiken innebär det att alla förvaltningsåtgärder som vidtas, inklusive licensjakt, syftar till samexistens mellan människa och varg. Syftet med detta licensjaktsbeslut i Västmanlands län och Dalarnas län är att begränsa negativa socioekonomiska och psykosociala påverkan som täta vargstammar kan ha på människor som bor i områden med mycket varg (NV-02945-15, von Essen 2016). Därigenom ska man skapa förutsättningar för en hållbar vargförvaltning samt förbättra möjligheten för samexistens och på detta sätt bevara vargstammens gynnsamma bevarandestatus (prop. 2012/13:191).

Det är inte den biologiska bärkraften i form av tillgängligt habitat, födotillgång etcetera som begränsar vargstammens utbredning och koncentration, utan toleransen för varg och omfattningen av de konflikter som kan uppstå mellan människa och varg (Linell 2013). Det innebär att de viktigaste förvaltningsåtgärderna för att uppnå samexistens är sådana som ökar toleransen för varg och förtroendet för förvaltningen. Det finns vetenskapligt stöd för att en begränsad och kontrollerad licensjakt efter varg kan vara avgörande för allmänhetens inställning till vargförvaltningen. Resonemang kring människors inställning till varg och hur det påverkar vargstammens tillväxt återfinns i en forskningsrapport från Naturvårdsverket år 2015 (NV-02945-15). I denna rapport dras bland annat slutsatsen att den skandinaviska vargpopulationens utveckling är beroende av människans tolerans för vargen och att en kontrollerad vargjakt i sig inte är oförenlig med att upprätthålla referensvärdet.

Några utmaningar med vargförvaltningen i Sverige är det minskande förtroendet för förvaltningen, ökande socioekonomiska konsekvenser av en tätare och större vargstam och försvårade förutsättningar för tamdjurshållning. Dessa problem har lett till en minskad acceptans för vargen som art och problem med illegal jakt (von Essen 2016). En ökad acceptans för vargförvaltningen och en minskad acceptans för illegal jakt är enligt Länsstyrelsens bedömning en förutsättning för att bibehålla vargens gynnsamma

bevarandestatus. Denna bedömning återfinns även i den nationella förvaltningsplanen för varg och i propositionen (prop. 2012/13:191).

Naturvårdsverket har i sitt beslut om överlämning av rätten att besluta om licensjakt (NV-02453-24) informerat om att vargpopulationen sedan 2019 legat över referensvärdet och att den långsiktiga populationstrenden har bedömts vara ökande. Den skydds- och licensjakt som genomförts under de senaste fem åren har därmed inte försvårat upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för den svenska vargpopulationen. Vargstammen i Sverige har en hög tillväxtpotential och de år då populationen närmar sig referensvärdet för gynnsam bevarandestatus har det inte tillåtits någon licensjakt.

Det finns således utrymme för licensjakt som förvaltningsåtgärd i rovdjursförvaltningsområden som uppnått sina miniminivåer. Det innebär att ett län som bedömer att det är motiverat att minska koncentrationen av varg i ett område för att ta socioekonomisk hänsyn, kan använda licensjakt som förvaltningsmetod om förutsättningarna för jakten i övrigt är uppfyllda.

I enlighet med regeringsbeslut L12025/01301 har Naturvårdsverket rapporterat 170 som referensvärde i fråga om populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för den svenska vargpopulationen. Minskning av populationen ska genomföras stegvis, med bibehållande av gynnsam bevarandestatus, samt upprätthållande av skydds- och licensjakten. Ett första delmål är att år 2026 minska stammen till 270 individer.

Täthet av vargrevir

Enligt riktlinjerna från Large Carnivore Initiativefor Europe (LCIE) skall det vid licensjakt tas hänsyn till vargarnas sociala organisation och hur bortfall av individer påverkar vargarnas status. Vargar lever i familjegrupper i revir som de hävdar mot andra vargar. För att minska tätheten av varg behöver man därmed minska tätheten av vargrevir. Länsstyrelsen bedömer att det därför är mest ändamålsenligt att jakten inriktas mot utvalda revir. Till skillnad från att jaga enskilda individer i ett större antal revir kan en jakt som inriktas mot en hel familjegrupp i ett revir medföra att föryngringar under nästkommande vår uteblir. Minskad koncentration av vargrevir skapar även utrymme för nya vargetableringar med ett potentiellt högre genetiskt värde och kan på så sätt vara till gagn för populationens genetiska variation.

Socioekonomiska konsekvenser

Rovdjursförekomst kan innebära både kostnader och nyttor för människors verksamhet och vardag. Rovdjursturism och rovdjursjakt kan vara positiva effekter, medan negativa effekter kan vara skador med konsekvenser för olika näringar, älgförvaltning, människors rädsla för rovdjur, och rovdjurens påverkan på natur- och kulturvärden som fäbodbruk och löshundsjakt efter älg.

Illegal jakt

Det finns problem med illegal jakt efter varg i Sverige vilket är ett hot mot vargstammens gynnsamma bevarandestatus. Den illegala jakten uppskattas till ca 15–20 % av den totala dödligheten i populationen nationellt (Liberg et al. 2020). Forskningsstudier visar att upplevd brist på inflytande i vargförvaltningen skapar grogrund för illegal jakt (von Essen 2016). Det är mycket svårt och resurskrävande att bedriva tillsyn och att utreda misstankar om illegal jakt efter varg. Det finns å andra sidan ett samband mellan ökat förtroende för förvaltningen och en minskad illegal jakt efter varg (Mills och Feltner 2015).

Nyckeln till att minska den illegala jakten och underlätta för utredning av brotten är att minska acceptansen för den. Licensjakten efter björn har gjort att många jägare och markägare ser ett värde i björnjakten och därmed betraktas björnen som en resurs snarare än en konkurrent om klövviltet. Det medför goda förutsättningar för social kontroll och minskad acceptans för illegal jakt efter björn. När det gäller varg är det viktigt att kunna framhålla licensjakt efter varg som ett lagligt och betydligt mer långsiktigt hållbart och kontrollerat alternativ än illegal jakt.

Under de licensjakter som har genomförts i länet har Länsstyrelsen upplevt att de jägare som deltog var mycket måna om att sköta jakten på bästa möjliga sätt och att föra en öppen och god dialog med Länsstyrelsen. Om inte möjligheten till legal jakt finns så är länsstyrelsernas erfarenhet att frustrationen över situationen ökar och därmed även acceptansen för den illegala jakten. Det finns även ett samband mellan ökat förtroende för förvaltningen och en minskad illegal jakt efter varg (Liberg et al 2020, Suutarinen & Kojola 2018, NV-02945-15).

Länsstyrelserna arbetar på flera sätt för att förebygga illegal jakt och för att minska acceptansen för illegal jakt. Det handlar exempelvis om tillsyn, informationsinsatser och den regionala delaktigheten i

förvaltningen. Enligt Länsstyrelsens bedömning spelar licensjakt, regionala förvaltningsplaner och en legitim förvaltning en viktig roll i det förebyggande arbetet mot illegal jakt efter varg. Att inte använda sig av möjligheten till licensjakt när vargstammen har gynnsam bevarandestatus samtidigt som länet ligger över sitt förvaltningsmål innebär en större risk för negativ påverkan på gynnsam bevarandestatus än vad en noga kontrollerad licensjakt gör (Kaltenborn & Brainerd, 2016). Länsstyrelserna gör därför bedömningen att en strikt kontrollerad licensjakt bidrar till att öka förtroendet för förvaltningen vilket kan minska den illegala jakten.

Tamdjurshållning

I län där etablering och spridning av vargstammen ska ske finns risken att tamdjurshållningen försvåras, framför allt fårnäringen. Studier visar att risken för vargangrepp är beroende av tätheten av tamdjursbesättningar och att risken för negativa konsekvenser ökar i områden där förekomsten av varg är tät. Skador på tamdjur kan vara både direkta i form av kostnader från förlust av djur, och indirekta genom försämrad djurhälsa, försämrad reproduktionsförmåga och merarbete för djurägaren (Elofsson et al. 2015). Rovdjursförekomst kan således innebära förluster och kostnader utan rovdjursangrepp.

Älgförvaltning

Älgförvaltning och älgjakt är både en samhällsviktig fråga och en viktig tradition i länen. Möjligheten till en meningsfull älgjakt är en förutsättning för samexistens mellan människa och varg i berörda län.

Älgstammen ska förvaltas med hänsyn till betesskador på skogen och trafikolyckor å ena sidan och till rovdjurspredation och en meningsfull älgjakt å andra sidan. Dessutom ska älgstammen hålla en hög kvalitet avseende reproduktion, könsfördelning och medelålder. I de områden där varg förekommer kan det vara svårt att balansera det jaktliga uttaget av älg mot vargens predation. Vargens påverkan på älgstammen inom ett revir bestäms av predationstakt och revirets storlek, samt älgstammens täthet och reproduktion. Det utpekade jaktområdet ligger inom Norns älgförvaltningsområde. Älgförvaltningsområdet har påtalat svårigheter med att förvalta älg i området, då predationstrycket varit betydande under lång tid, och det därmed uppstår problem med att ta fram långsiktiga älgförvaltnings- och älgskötselplaner.

Genom att minska tätheten av revir i området minskar predationstrycket på älg inom älgförvaltningsområdet. Det bör därigenom bli lättare för älgförvaltningsgruppen att utarbeta hållbara planer för älgförvaltningen.

Förekomst av varg ökar risken för angrepp på jakthundar, vilket i hög grad också påverkar människors uppfattning om varg. Jakthundar har en viktig roll i viltförvaltningen och används både till älgjakten och till bland annat jakt efter hare och rådjur. Jakthundar har även stor betydelse vid eftersök på skadat vilt. Hänsyn bör därför tas till jakt med hund i samband med beslut om licensjakt på varg (se prop. 2012/13:191 s. 315). Meningsfull jakt bör kunna bedrivas även i områden med varg, med avseende på risk för angrepp på hundar samt möjligt jaktuttag.

Förtroende för förvaltningen

En adaptiv och hållbar förvaltning av vargstammen är direkt beroende av människans tolerans för vargen. Detta innebär att de människor som påverkas av stora rovdjur ska ges möjlighet att finna en delaktighet i förvaltningen samt att konflikter mellan människa och varg minimeras. Förtroendet för vargförvaltningen är beroende av att systemet är tydligt, förutsägbart, transparent och såväl regionalt som nationellt förankrat (Linell 2013, Liberg et al. 2015). Enligt Naturvårdsverkets delredovisning av regeringens uppdrag att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm) är det viktigt att de målsättningar som satts upp efterlevs i den mån som svensk lagstiftning tillåter när vargstammen uppnått gynnsam bevarandestatus. Regeringen har uttalat att det också är mycket viktigt att de människor som påverkas av rovdjur ges möjlighet att finna en delaktighet i förvaltningen (prop. 2012/13:191 s.14).

Lämpligt jaktuttag i Sverige

Bakgrund

Vargstammen i Sverige har varit i tillväxt sedan 1990-talet. Efter en topp 2021/2022 har det skett en minskning av populationen de senaste tre åren där familjegrupper främst står för minskningen medan revirmarkerande par legat på ungefär samma nivåer. Även fast det varit en minskning finns det utrymme för licensjakt i de rovdjursförvaltningsområden som uppnått sina miniminivåer och fått beslutanderätten delegerat av Naturvårdsverket.

Den skandinaviska vargstammens genetiska status

Hela den skandinaviska vargstammen härstammar från sju invandrande vargar från den finskryska populationen (till reviren Nyskoga, Gillhov, Kynna, Galven, Tiveden och Setten). Med denna smala avelsbas finns det risker för att vargstammen drabbas av negativa effekter på grund av inavel.

Genetiskt viktig varg definieras i detta beslut som en invandrad varg eller första generationens avkomma till sådan varg (så kallad F1: a), i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4). Andra generationens avkommor (så kallad F2: a) från invandrade vargar har förbättrat inavelsgraden något och bidrar till den genetiska diversiteten i populationen.

En minskning av antalet F2:or kan leda till att behovet av att flytta genetiskt viktiga vargar inom Sverige ökar (NV-25-035922). I enlighet med vägledningen inför licensjakten 2026 har länen samverkat kring hur valet av revir kan påverka vargstammens genetik. Detta som ett led i gemensamt ansvarstagande för en långsiktig vargförvaltning.

Den genomsnittliga inavelsgraden bland avkommorna i familjegrupperna har mellan 2006 och 2016 sjunkit från 0.31 till 0.23 (Åkesson m fl. 2017). Som jämförelse är inavelskoefficienten 0,25 bland avkommor till syskonpar, och 0,13 för avkommor till kusiner. Sedan 2022 har inavelskoefficienten för den skandinaviska vargstammen minskat från 0,24 till 0,21, och det har funnits en tillförsel av finskryska gener under den senaste femårsperioden (NV-25-035922). Vid ett sänkt referensvärde och en minskande population är det än mer centralt att individer som bidrar till upprätthållande av den genetiska variationen i populationen ges möjligt att överleva och reproducera sig.

Valpkullen i Settenreviret är den skandinaviska populationens enda föryngring av en finsk-rysk varg under inventeringsperioden 2024-2025. Under inventeringsperioden dokumenterades även nio äldre F1 i den skandinaviska populationen. De nio äldre F1 var avkommor efter tre olika finsk-ryska vargar. Sex av dem efter tiken i Tiveden, en efter hanen i Galven/Prästskogen och två efter hanen i Setten.

Licensjakt efter varg ska inte bedrivas i revir med säkerställd etablering av genetiskt viktig varg. Om en genetiskt viktig varg uppehåller sig i jaktområdet kommer Länsstyrelsen omedelbart att

avlysa jakten i områden där förekomst av genetiskt viktig varg upptäckts, efter att beslutet om jakt har fattats.

Gynnsam bevarandestatus

Naturvårdsverket anger i sitt beslut om överlämning av rätten att besluta om licensjakt på varg till länsstyrelserna (NV-02453-24) att vargpopulationen sedan 2019 legat över referensvärdet och man konstaterar vidare att vargstammen också bibehållit gynnsam bevarandestatus sedan dess.

I november 2024 fick Naturvårdsverket i uppdrag av regeringen att utreda och lämna förslag på ytterligare förvaltningsåtgärder för varg. I skrivelsen (NV-08852-24) redovisar Naturvårdsverket ytterligare förvaltningsåtgärder som skulle krävas för att den svenska vargstammen ska bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt EU:s art- och habitatdirektiv vid en sänkning av referensvärdet till någonstans i intervallet 170–270 individer. För att bibehålla den gynnsamma bevarandestatusen, och möjligheterna till aktiv förvaltning genom jakt, behöver en sänkning av vargpopulationen ske stegvis.

I enlighet med regeringsbeslut L12025/01301 har Naturvårdsverket rapporterat 170 som referensvärde i fråga om populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för den svenska vargpopulationen. Minskning av populationen ska genomföras stegvis, med bibehållande av gynnsam bevarandestatus, samt upprätthållande av skydds- och licensjakten. Ett första delmål är att vid nästa licensjakt 2026 minska stammen till 270 individer.

Resultaten från den senaste inventeringssäsongen (2024-2025) visar att det då fanns 355 vargar i Sverige (Svensson m. fl. 2025). I det mellersta rovdjursförvaltningsområdet fanns 250 av vargarna och i det södra 100.

Sammantaget bedöms därför den svenska vargstammen ha en gynnsam bevarandestatus.

Licensjaktens omfattning nationellt

Länsstyrelserna i det södra och mellersta rovdjursförvaltningsområdet har gjort en sammanvägd bedömning av förutsättningarna för ett selektivt jaktuttag. Prognosen baseras på underlag från SKANDULV:s beskattningsmodell (Andrén m. fl. 2025), fastställt inventeringsresultat från den senaste

inventeringssäsongen (2024-2025), beslut om fastställande av regionala miniminivåer (NV-25-011918) samt målsättningarna i den svenska rovdjurspolitiken.

SKANDULV har genom uppdrag från Miljødirektoratet och Naturvårdsverket tagit fram en beskattningsmodell som beskriver effekten på populationens storlek hösten 2026 givet ett visst jaktuttag och tillväxten i vargstammen. Modellen tar bland annat hänsyn till osäkerheter i omräkningsfaktorn, observerbarhet av vargföryngringar och tillväxttakten. Modellen tar fram prognoser för hur vargstammen kommer att utvecklas fram till hösten 2025 och hösten 2026 och tar hänsyn till att föryngringar kan missas under en inventeringssäsong. Beskattningsmodellen garanterar också att det eventuella jaktuttaget tar alla dödlighetsparametrar i beaktande.

Enligt rapporten uppgår den årliga potentiella tillväxten i den skandinaviska populationen i medeltal till ca 15 % för den senaste 10-årsperioden och för den svenska delpopulationen uppgår den årliga potentiella tillväxten i medeltal till 12 %. Enligt SKANDULV:s beräkningar uppgår den svenska populationen till 350 vargar hösten 2025 om inget jaktuttag under perioden 1 maj 2025 till 30 september 2026 genomförs.

I det beräknande uttaget ska även framtida behov av legal jakt tas höjd för, vilket innefattar skyddsjakt, licensjakt samt jakt enligt § 28 jaktförordningen och § 9 jaktlagen. Nationellt har under åren 2020-2025 uttagen genom legal jakt, exklusive licensjakt, uppgått till ungefär 20 individer.

Utifrån de regionala förvaltningsplanerna, det senaste inventeringsresultatet och vargstammens utveckling så har Länsstyrelserna i det södra och mellersta rovdjursförvaltningsområdet enats om att det totala uttaget för licensjakt 2026 ska vara 48 vargar fördelat på 9 revir. Uttaget innebär, tillsammans med en marginal för skyddsjakt efter 22 individer, en risk att hamna under referensvärdet för gynnsam bevarandestatus på 4 % nationellt. Enligt beskattningsmodellens prognoser bör uttaget resultera i att vargstammen 1 oktober år 2026 uppgår till 272 individer i Sverige.

Län	Antal individer
Örebro	18
Västmanland	6
Västra Götaland	6
Västmanland och Dalarna	6
Södermanland	12

Tabell 1: Fördelat jaktuttag mellan länen.

Länsstyrelsen anser detta vara av begränsad mängd och ett rimligt uttag i förhållande till populationens storlek och tillväxt. Länsstyrelsen bedömer att vargstammen med detta begränsade jaktuttag fortsatt kommer att ligga över referensvärdet för gynnsam bevarandestatus vilket är 170 vargar. Den regionala miniminivån i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet är 124 vargar respektive 46 vargar i det södra rovdjursförvaltningsområdet, vilket totalt motsvarar totalt 170 individer (NV-25-011918).

Begränsad omfattning och begränsad mängd

Regeringen har uttalat att minskningen av populationen mot det nya referensvärdet ska genomföras stegvis, med bibehållande av gynnsam bevarandestatus. Ett första delmål är att vid licensjakten 2026 minska stammen till 270 individer.

Länsstyrelsen bedömer att det planerade uttaget uppfyller kraven i 23 c § jaktförordningen om att uttaget ska vara i begränsad omfattning och begränsad mängd.

Länsstyrelsen gör bedömningen att den svenska vargstammen har uppnått gynnsam bevarandestatus och att varg är en art med stor tillväxtpotential. Länsstyrelsen har också tagit hänsyn till Naturvårdsverkets vägledning inför licensjakt 2024 (NV-02453-24) där det framgår att revir med genetiskt viktiga vargar ska undantas från licensjakt.

I Tapioladomen slås fast att uttaget måste vara så begränsat att den inte medför en betydande negativ inverkan på beståndets struktur. Genom att rikta licensjakten mot specifika revir snarare än ett antal individer i populationen utan geografisk begränsning, säkerställs att inverkan på beståndet blir förutsägbart.

Naturvårdsverket bedömer i sin vägledning (NV-02453-24) att den sammanlagda skydds- och licensjakten som innebär att

vargstammen upprätthåller gynnsam bevarandestatus, samt inte riktas mot individer som riskerar att förändra populationens struktur om de fälls, inte bör innebära en negativ inverkan som avses i Tapioladomen gällande mängd och struktur på populationen.

Försiktighetsprincipen

I Tapioladomen understryks att försiktighetsprincipen ska gälla för uttag i populationen. Inom rovdjursförvaltning tillämpas adaptiv förvaltning. Det innebär att beslut om förvaltningsåtgärder fattas utifrån bästa tillgängliga kunskap, följs upp systematiskt och utvärderas. Länsstyrelserna i mellersta och södra rovdjursförvaltningsområdena har kommit överens om ett uttag baserat på det första delmålet 270 vargar till 1 oktober 2026 och en säkerhetsmarginal gentemot det nya referensvärdet för att säkerställa att licensjakten inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus. Att inte besluta om licensjakt då vargstammen har gynnsam bevarandestatus får också konsekvenser för vargförvaltningen och i förlängningen möjligheten att upprätthålla gynnsam bevarandestatus. Länsstyrelsen bedömer alltså att det måste vara möjligt att genomföra licensjakt utifrån bästa tillgängliga kunskap och en försiktighetsmarginal mot referensvärdet för gynnsam bevarandestatus, för att stärka det vetenskapliga underlaget om licensjaktens effekter på kort och lång sikt. I dagsläget bedömer Länsstyrelsen att en begränsad och selektivt utformad licensjakt utifrån bästa tillgängliga kunskap får en positiv effekt på vargens bevarandestatus ur ett helhetsperspektiv.

Licensjakt i Västmanlands län och Dalarnas län

Den regionala förvaltningen utgår ifrån rovdjursförvaltningens juridiska och politiska ramar och behandlas i länsstyrelsernas respektive viltförvaltningsdelegationer. Beslut om licensjakt som fattas regionalt har goda förutsättningar att uppfattas som legitima och väl förankrade hos berörda intressegrupper. Detta påverkar i sin tur toleransen för varg och förtroendet för förvaltande myndigheter. Inför beslutet om licensjakt efter varg 2026 har frågan om licensjakt efter varg samrådts med Viltförvaltningsdelegationerna i Västmanlands län respektive Dalarnas län.

Enligt det senaste inventeringsresultatet skedde 5,08 föryngringar i Västmanland och 3,08 föryngringar i Dalarnas län under 2024 (föryngringar som sker i revir som ligger på gränsen till andra län delas mellan länen). Alla länen ligger därmed ovan sin beslutade

miniminivå. Länsstyrelsens bedömning är att detta begränsade uttag inte riskerar mellersta rovdjursförvaltningsområdets miniminivå.

Val av revir och jaktuttag

I det utvalda jaktområdet har det varit vargrevir i över 10 år, och är del av området med Sveriges tätaste koncentrationer av vargrevir. Länsstyrelsen har gjort en samlad bedömning av vilka revir som kan vara lämpliga för att bedriva licensjakt efter varg. I bedömningen av val av revir har hänsyn tagits till koncentration av revir, genetisk status, socioekonomiska faktorer samt område för tidigare jakter. Med utgångspunkt i dessa kriterier har Länsstyrelsen bedömt att reviret Vargmossen är lämpat för licensjakt efter varg 2026.

Att minska tätheten av revir i detta område är nödvändigt för att minska negativa socioekonomiska konsekvenser som täta vargstammar kan ha på människor som bor i området.

Enligt inventeringsrapporten 2024-2025 (Svensson et al. 2025) finns ingen genetiskt viktig varg inom det aktuella jaktreviret. Det har pågått inventering under september och oktober 2025 som ytterligare tillstyrker att det inte finns genetiskt viktig varg eller F2:or i det reviret. Det finns därmed inget hinder för att genomföra licensjakt i linje med Naturvårdsverkets vägledning (NV-25-011918).

Det är enligt Länsstyrelsen mycket angeläget att åstadkomma en förvaltning som ökar acceptansen och motverkar de problem och skador som kan förorsakas av en tät vargpopulation.

Vid bedömning av möjligt jaktuttag i länet har hänsyn tagits till hur stor andel av vargstammen som finns i länet, att frigöra plats för genetiskt viktiga individer, men också till att en fortsatt spridning av vargstammen ska kunna ske och att jaktuttaget inte ska försvåra upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus.

I bedömningen ingår att risken för underbeskattning av vargstammen är större än risken för överbeskattning, vilket ytterligare styrker att detta jaktuttag inte riskerar att påverka gynnsam bevarandestatus negativt. Jaktresultatet kommer att följas upp noggrant och bidra till kunskapsunderlaget för kommande förvaltningsbeslut, enligt principerna för adaptiv viltförvaltning. I och med genomförandet och utvärdering av eventuella kommande års licensjakter kommer kunskaper att öka och osäkerheter att minska. Detta är vedertagen metodik inom all viltförvaltning.

Begränsning av jaktområde

För att minimera risken att andra revir påverkas av licensjakten har jaktområdets storlek begränsats till ett område där inga vargar från andra vargrevir än det utpekade reviret bedöms uppehålla sig. Om inventeringen inför licensjakten visar att revirens utbredning ändrats efter detta beslut kan det innebära att jaktområdets omfattning revideras. Om en genetiskt viktig varg visar sig finnas i jaktområdet som omfattas av detta beslut kommer Länsstyrelsen omedelbart att avlysa jakten i berört område.

Jaktens utformning

Strängt kontrollerade förhållanden

Med de i detta beslut formulerade villkoren och det underlag som beslutet är grundat på anser Länsstyrelsen att licensjakten uppfyller kraven på strängt kontrollerade förhållanden.

Kvaliteten på inventeringsresultaten för varg är mycket hög och jämfört med förvaltning av andra viltarter är kunskapsnivån inom vargförvaltningen mycket omfattande och detaljerad. Jaktområdenas omfattning är begränsat till revirens kända kärnområde.

Selektiv jakt

Länsstyrelsen bedömer att licensjakt i enlighet med detta beslut är selektiv både ur ett nationellt och ett regionalt perspektiv. Licensjakten begränsas till ett område där vargstammens täthet har ökat de senaste åren och där påverkan på socioekonomiska förhållanden är som störst. Jakten är riktad till ett specifikt jaktområde baserat på aktuell kunskap om det reviret och de individer som finns där.

Uppföljning av licensjaktens genomförande och resultat

Licensjakten bör utvärderas årligen både nationellt och regionalt, för att vid behov genomföra justeringar till eventuell framtida licensjakt. Uppföljning av utvecklingen i vargstammen sker genom årliga inventeringar av varg enligt Naturvårdsverkets föreskrifter. Uppföljning av dödlighet, migration och tillväxt görs årligen i samband med framtagandet av bland annat beskattningsmodeller.

Länsstyrelserna sammanställer årligen sina erfarenheter från den genomförda licensjakten och utbyter erfarenheter. I sammanställningen ingår bland annat frågor om jaktens planering och genomförande, effekten av licensjakten, och hur snabbt nya revir etableras. Utvärderingen sker genom dialog med besiktningspersonalen, Naturvårdsverket, andra länsstyrelser, jaktledare och jägare som deltar i jakten.

Annan lämplig lösning

I 23 c § jaktförordningen anges att förutsättningen för att licensjakt efter björn, varg, järv och lo ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Utöver licensjakt arbetar Länsstyrelsen i största möjliga utsträckning med andra åtgärder så som ersättningar vid skador, bidrag för förebyggande insatser, skyddsjakt, samråd och information som bidrar till att minska motsättningar kring förekomsten av varg. Licensjakt utgör ett nödvändigt komplement för att ytterligare minska risken för socioekonomiska konsekvenser. Detta gäller särskilt i områden med tät förekomst av varg och andra rovdjur.

Länsstyrelserna har definierat ett antal möjliga alternativ för ”annan lämplig lösning”, och listar dem och möjligheterna att genomföra dem nedan.

Skyddsjakt

Skyddsjakt är en akutåtgärd som innebär att individer avlägsnas efter att dessa orsakat problem under en begränsad tid och inom ett begränsat område. Ofta involveras endast ett fåtal personer och det kan vid behov tillämpas metoder som vid licensjakt inte är tillåtna. Skyddsjakt syftar inte till att minska koncentrationen av vargrevir, och är därmed inte en lämplig lösning. Länsstyrelserna bedömer därför att skyddsjakt inte är ett lämpligt alternativ till licensjakt.

Förebyggande åtgärder

Viltskadecenter rekommenderar en rad förebyggande åtgärder för att förhindra och försvåra angrepp av rovdjur på tamdjur. Uppförande av rovdjursavvisande stängsel är i nuläget den bästa och mest effektiva åtgärden, men då skador varierar väldigt mellan år

och mellan områden är det svårt att bedöma om ökad stängsling har lett till minskade skador. Uppförande av rovdjursavvisande stängsel bedöms som väldigt svåra att genomföra i en omfattning av ett helt län eller en hel vargpopulation. Åtgärden medför också merarbete och en betydande merkostnad för djurägarna. Möjligheten till bidrag gäller främst får och getter, inte övriga djurslag, och har varierat mellan år. Hur mycket bidraget täcker av den faktiska kostnaden för stängslen är också mycket omdiskuterat.

I samband med angrepp på tamdjur kan djurägarna få hjälp av Länsstyrelsen med att genomföra så kallade akuta åtgärder, vanligtvis i form av olika skrämselåtgärder och uppsättning av tillfälliga rovdjursavvisande stängsel. Skrämsel har ofta en kort och begränsad effekt på vargar som orsakar skador, då de efter en tid vänjer sig vid de åtgärder som används och skrämseleffekten avtar. De tillfälliga stängsel av elnät som används för att skydda tamdjur direkt efter ett angrepp är ej heller lämpliga som permanenta lösningar.

Länsstyrelsen bedömer att förebyggande åtgärder kan vara en god strategi för att hantera vissa problem, men att de i nuläget inte kan anses som en ”annan lämplig lösning” i relation till syftet med licensjakt.

Flytt av varg

Erfarenheter från genomförda flyttar av finsk-ryska vargar i Sverige visar att det finns en stor sannolikhet för att vargarna återvänder till de områden där de infångades. En flytt medför dessutom en hög grad av stress för det fångade och flyttade djuret. Enbart sövningen är en både riskabel och ingripande åtgärd för vargen. Flytt av varg är också en personalintensiv åtgärd som är förenad med mycket höga kostnader. En flytt av det antal vargar som omfattas av licensjakt i mellersta rovdjursförvaltningsområdet skulle därför innebära orimliga kostnader och kan därför inte anses som en lämplig åtgärd.

Sterilisering av varg

Sterilisering är enligt Länsstyrelsernas mening inte lämplig att utföra på ett vilt djur då det utsätter djuret för onödigt lidande både under infångande, sövning, och läkprocess. Åtgärden är även förenad med höga kostnader.

Slutsatser

Ovan nämnda förvaltningsmetoder är enligt Länsstyrelsernas mening inte tillämpliga alternativ för att uppnå de syften med licensjakt som anges i detta beslut. Alternativen är olämpliga i förhållande till syfte, kostnader, och resurser samt risken för onödigt lidande. Sannolikt är det inte praktiskt möjligt att genomföra för det antal vargar som nu är aktuellt för uttag genom licensjakt. Länsstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovanstående att det inte finns någon annan lämplig lösning för att minska vargstammens täthet, påverkan på socioekonomiska förhållanden och påverkan på älgförvaltningen i de utvalda reviren än att bedriva licensjakt efter varg.

Sammanfattning

Den övergripande målsättningen är att vargstammen ska ha gynnsam bevarandestatus samtidigt som det inte påtagligt ska försvåra att hålla tamdjur och hänsyn ska tas till de människor som lever och verkar i rovdjurstäta områden. För att nå dessa mål måste den negativa socioekonomiska och psykosociala påverkan som täta vargstammar kan ha på människor som bor i områden med mycket varg begränsas. Detta görs genom att minska tätheten på vargstammen där den är som störst. En av de viktigaste förvaltningsåtgärderna för att uppnå samexistens är sådana som ökar toleransen för varg och förtroendet för förvaltningen. En kontrollerad vargjakt är inte oförenlig med att upprätthålla referensvärdet utan kan däremot ha en positiv inverkan på toleransen för varg i områden med täta vargstammar och i förlängningen bidra till den övergripande målsättningen.

Den svenska vargstammen har uppnått gynnsam bevarandestatus. En selektiv och strängt kontrollerad jakt av denna omfattning äventyrar inte upprätthållandet av denna. Aktuell beskattning är av begränsad omfattning och lämplig utifrån såväl målsättningen med jakten som stammens storlek. Länsstyrelsen har efter samråd med övriga länsstyrelser i mellersta och södra rovdjursförvaltningsområdet fattat ett samordnat beslut om licensjakt efter varg. Den licensjakt som beslutas av Länsstyrelsen innebär inte att antalet vargar i Sverige understiger det beslutade nationella referensvärdet gällande gynnsam bevarandestatus för varg.

Länsstyrelsen har i samråd med övriga länsstyrelser i det mellersta och södra rovdjursförvaltningsområdet samverkat kring frågan om

licensjakt efter varg. Beslutet är också i enlighet med LCIE:s riktlinjer om förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå.

De utpekade vargreviren ligger i ett område med förtätning av vargrevir.

Då kraven för licensjakt är uppfyllda beslutar Länsstyrelsen därför om licensjakt efter varg i enlighet med de villkor som framgår av detta beslut.

Kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Meddelande om beslutets huvudsakliga innehåll samt om var och när det hålls tillgängligt införs inom tio dagar efter beslutsdatum i Post- och inrikes tidningar.

Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos:
Länsstyrelsen i Västmanlands län, Västra Ringvägen 1, 721 86 Västerås och Länsstyrelsen i Dalarnas län, Åsgatan 38, 791 84 Falun.
Samt på Länsstyrelsernas hemsidor
www.lansstyrelsen.se/vastmanland och
www.lansstyrelsen.se/dalarna.

Du kan överklaga beslutet

Om du vill överklaga beslutet ska du skriva till Länsstyrelsen i Västmanlands län eller Länsstyrelsen i Dalarnas län.
Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 12 december 2025. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnas överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten i Luleå.

I överklagandet ska du ange:

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- beslutsdatum och diarienummer för det beslut som överklagas
- hur och varför du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras

E-postadress:
dalarna@lansstyrelsen.se
vastmanland@lansstyrelsen.se

(får ej överstiga 11 MB inklusive bilagor)

Postadress:
Länsstyrelsen i Dalarnas län, 791 84 Falun
Länsstyrelsen i Västmanlands län, 721 86 Västerås

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

De som medverkat i beslutet

För länsstyrelsen i Västmanland har tillförordnad enhetschef Alexandra Röjder fattat beslut i detta ärende. Vilthandläggare Daniel Mallwitz har varit föredragande.

För länsstyrelsen i Dalarna har enhetschef Anna Wikström fattat beslut i detta ärende. Vilthandläggare Ellinor Theorin har varit föredragande. Jurist Karin Kjellin har medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Karta över jaktområde Vargmossen
2. Viktigt inför jakten

Referenser

Författningar

Art- och habitatdirektivet. Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

En hållbar rovdjurspolitik. Proposition (2012/13:191). Stockholm: Miljö- och energidepartementet.

NFS 2022:4. Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur. Stockholm: Naturvårdsverket.

NFS 2023:8 Naturvårdsverkets föreskrifter om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.

SFS 1987:259. Jaktlag. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 1987:905. Jaktförordningen. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 2009:1263. Förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 2010:1932. Delgivningslag. Stockholm: Justitiedepartementet.

Rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem.

Publikationer

Andrén H., Wikenros C., Sand H., Liberg O. & Wabakken P. (2025). Beräkningar av beskattning av den skandinaviska vargpopulationen 2026. Rapport till Naturvårdsverket, Sverige och Miljødirektoratet, Norge från SKANDULV.

Elofsson K., Widman M., Häggmark Svensson T. & Steen M. (2015). Påverkan från rovdjursangrepp på landsbygdsföretagens ekonomi. Rapport 167, Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala.

Essen E. V. (2016). In the gap between legality and legitimacy (Doctoral dissertation). Publ. 2016:81, Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala.

Kaltenborn B.P. & Brainerd S.M. (2016). Can poaching inadvertently contribute to increased public acceptance of wolves in Scandinavia? European Journal of Wildlife Research, 62 (2), 179-188.

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet. Uppdrag till Naturvårdsverket att rapportera angivet referensvärde för varg. Regeringsbeslut L12025/01301. 2025-06-26.

Liberg O., Chapron G., Wikenros C., Flagstad Ö., Wabakken P. & Sand H. (2015). An updated synthesis on appropriate science-based criteria for" favourable reference population" of the Scandinavian wolf (Canis lupus) population. Sveriges Lantbruksuniversitet, Riddarhyttan.

Liberg, O., Suutarinen, J., Åkesson, M., Andrén, H., Wabakken, P., Wikenros, C., & Sand, H. (2020). Poaching-related disappearance rate of wolves in Sweden was positively related to population size and negatively to legal culling. Biological Conservation, 243, 108456.

Linnell J., Salvatori V. & Boitani L. (2008). Guidelines for population level management plans for large carnivores in Europe. A Large Carnivore Initiative for Europe report prepared for the European Commission (contract 070501/2005/424162/MAR/B2), 83 s.

Linell J.D.C (2013). From conflict to coexistence: Insights from multi-disciplinary research into relationships between people, large carnivores and institutions. Report for the European Comission

Mills L. S. and Feltner J. An updated synthesis on appropriate science-based criteria for “favorable reference population” of the Scandinavian wolf (Canis lupus) population. Naturvårdsverket. (2015). Bilaga 4 till Delredovisning av regeringsuppdraget att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm, NV-02945-15.)

Naturvårdsverket. (2015). Analys och redovisning av hur socioekonomin påverkas av en vargpopulation som har gynnsam bevarandestatus i Sverige, Skrivelse i regeringsuppdrag att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm), NV-02945-15.

Naturvårdsverket. (2025). Ytterligare förvaltningsåtgärder för varg. Redovisning av Naturvårdsverkets regeringsuppdrag, NV-08852-24.

Sand, H. et al. (2022). Spatial dynamics in the Scandinavian wolf population – effects of increased population size and culling. Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för ekologi. Grimsö. ISBN: 978-91-576-9953-4.

Suutarinen, J., & Kojola, I. (2018). One way or another: predictors of wolf poaching in a legally harvested wolf population. Animal Conservation, 21(5), 414-422.

Svensson L., Wabakken P., Maartmann E., Nordli K., Jensen M. Ø., Milleret C., Dupont P., Bischof R., Åkesson M., & Flagstad Ø. 2025. Bestandsovervåking av ulv vinteren 2024-2025. Inventering av varg vintern 2024-2025. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. Beståndsstatus för stora rovdjur i Skandinavien 1-2025.

Åkesson M., Svensson L. (2017). Individer med lägst släktskap i den skandinaviska vargpopulationen vintern 2016/2017. Sveriges Lantbruksuniversitet, Riddarhyttan.

Bilaga 1. Jaktområde Vargmossen

Bilaga 2. Viktigt inför och under jakten

Anmälan av jägare hos Naturvårdsverket:

1.Naturvårdsverkets jägarregister:

Inloggning via Min Sida" på Naturvårdsverkets hemsida

(https://jagarregistret.naturvardsverket.se), eller genom att ringa Naturvårdsverkets talsvar: 0771-18 34 11.

Anmälan om fälld eller påskjuten varg: 010-2249302**, knappval 2.**

Information om återstående tilldelning:

Telefonsvar: 010-2249302, knappval 1.

För SMS om återstående tilldelning registrera dig på följande länk:

https://www.idrelay.com/customersv6/lst/vastmanland/forms/sms-list.htm